

Wstęp

<https://doi.org/10.1563/9788374389969.00>

Skutecznie działający system interwencji kryzysowej jest kluczowym elementem polityki społecznej państwa. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin doświadczających kryzysów. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Kryzys i jego przeżywanie jest pojęciem dynamicznym. Kryzys to stopniowo narastająca sytuacja zagrożenia, będąca wynikiem nowych lub zaskakujących jednostkę okoliczności. Jego przeżywanie wiąże się z prawdziwą lub odczuwalną utratą kontroli nad rozwijającą się sytuacją, brakiem koncepcji na jej rozwiązanie, powodującą tym samym silny stres¹.

W dzisiejszej rzeczywistości identyfikujemy wiele sytuacji świadczących o doświadczeniu kryzysów, a sam system interwencji kryzysowej wymaga dostosowania skutecznych oddziaływań przywracania równowagi w funkcjonowaniu osób, które go przeżywają. Interwencja kryzysowa w Polsce nie doczekała się standardów, a i dostępność do jej usług nie jest powszechna. Jak wyni-

¹ H. Sokołowski, *Psychologiczne wyzwania kryzysu*, [w:] *Człowiek w kryzysie – psychospołeczne aspekty kryzysu*, red. H. Sokołowski, Łódź 2010, s. 9.

ka z raportu Najwyższej Izby Kontroli z 2021 roku², ponad połowa powiatów w Polsce nie realizuje obowiązkowego zadania prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej. To dlatego obowiązek udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych w większym stopniu spoczywa na ośrodkach pomocy społecznej i zatrudnionych tu specjalistach niż na samych ośrodkach interwencji kryzysowej.

Prezentowany tom rozpoczynają artykuły wprowadzające, które nakreślają rozwiązania systemowe w zakresie interwencji kryzysowej: *Interwencja kryzysowa dnia dzisiejszego i przyszłości – perspektywa aksjologiczno-społeczna* oraz *Interwencja kryzysowa jako potrzeba współczesności*.

W dalszej kolejności autorzy analizują specjalistyczne odniesienia do wybranych sytuacji kryzysowych, ukazując nie tylko obraz identyfikowanych kryzysów społecznych, ale również zakres niezbędnych kompetencji oraz potrzebę zaangażowania licznych specjalistów i wielu podejść, by niesione wsparcie interwencyjne było skuteczne. I tak poznajemy zakres rozwoju kompetencji komunikacji interpersonalnej w ujęciu mediacyjnym, niezbędnych do rozwiązywania konfliktów, pracy z osobami przebywającymi w izolacji penitencjarnej, wsparcia asystenta rodziny doświadczającej trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz udział czynników duchowych w interwencji kryzysowej wobec rodziny alkoholowej. Następnie wskazujemy także na potrzebę i możliwość interwencji kryzysowej nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej wobec ucznia nieśmiałego, realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz kwestii doświadczanych kryzysów w pandemii Covid 19. Kolejne zagadnienia dotyczą problematyki rodzinnej: kryzysów małżeńskich, wsparcia w formie rodzicielstwa zastępczego oraz autokreacyjnego dążenia seniorów w kontekście marzeń o własnej rodzinie. Opracowanie kończy artykuł ukazujący rozwój interwencji kryzysowej w Polsce.

Niniejsza monografia stanowi wkład w dyskurs nad kierunkami rozwoju systemu interwencji kryzysowej w Polsce, jak i konkretnych usług społecznych

² *Wykonywanie zadań w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz osób i rodzin przez powiaty*, [on-line:] <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24457,yp,27203.pdf> – 4.05.2023.

dostępnych dla osób doświadczających sytuacji kryzysowych, wpływających na budowanie ich dobrostanu i szybkiego powrotu do samodzielności życiowej. Opracowanie adresowane jest do szerokiego grona odbiorców, począwszy od polityków społecznych, badaczy problematyki, praktyków obszarów wsparcia społecznego, aż po studentów kierunków pomocowych.

Redaktorki opracowania pragną podziękować w sposób szczególny Pani dyrektor Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach za głos ekspercki w prowadzonych pracach nad publikacją.

Katarzyna Wojtanowicz
Małgorzata Duda
Janka Bursová